

Міністерство освіти і науки
України

Національний
юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
кафедра
трудового права

МАТЕРІАЛИ

XI - ї наукової інтернет-конференції
студентів, аспірантів і молодих вчених

**«БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ І
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА
ПРАЦЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»**

23 – 24 квітня 2020 року

м. Харків

Міністерство освіти і науки
України

Національний
юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

кафедра
трудового права

МАТЕРІАЛИ

XI - і наукової інтернет-конференції
студентів, аспірантів і молодих вчених

**«БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ І РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА
НА ПРАЦЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»**

23 – 24 квітня 2020 року

м. Харків

Матеріали XI-ї наукової інтернет-конференції студентів, аспірантів і молодих вчених Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого «Безпека людини і реалізація права на працю в сучасних умовах життєдіяльності», 23 – 24 квітня 2020 р. – Х.: Нац. юрид. ун-т, 2020. – 646 с.

У збірнику наукових праць конференції розміщено матеріали 145 тез доповідей (статей) 147 учасників (студентів, курсантів, інтернів, аспірантів, здобувачів, молодих вчених і практичних працівників) та їх 52 наукових керівників із 21 навчального закладу й установи України.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Гетьман Анатолій Павлович – голова організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; академік Національної академії правових наук України

Ярошенко Олег Миколайович – співголова організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; член-кореспондент Національної академії правових наук України

Ковжого Сергій Олексійович – заступник співголови організаційного комітету, кандидат хімічних наук, доцент, доцент кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; академік Міжнародної Академії культури безпеки, екології та здоров'я; заступник начальника штабу Цивільного захисту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Карманний Євгеній Вадимович – науковий секретар конференції, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; академік Міжнародної Академії культури безпеки, екології та здоров'я; керівник студентського наукового гуртка з цивільної безпеки; співробітник штабу цивільного захисту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; член Харківської обласної громадської організації «Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності людини»

Зенін Андрій Петрович – член організаційного комітету, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; співробітник штабу цивільного захисту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; член Харківської обласної громадської організації «Спілка фахівців із безпеки життєдіяльності людини»

Висновки. Не дотримання правил безпеки на будь-якому підприємстві загрожує здоров'ю або життю людей. На військових об'єктах, тим паче на складах боєприпасів, знаходяться вибухонебезпечні предмети, які можуть нанести чуттєвий удар по навколишньому середовищу, економіці країни або навіть світу, фізико-психологічному стану людей. Лише повне забезпечення вимог законодавства України щодо безпеки та охорони праці на військових об'єктах дозволить мінімізувати ризики виробничого травматизму.

Список використаних джерел

1. Охорона праці та безпека військової діяльності [Текст] : навчальний посібник / О. П. Северин, В. М. Богомаз, М. В. Боренко, В. Г. Лоза, І. Є. Крамар, О. І. Шаптала; Дніпров. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Дніпро, 2018. – 208 с.

2. Про затвердження Правил забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України; наказ від 02.04.2019 № 764/33735 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0764-19>

3. Про затвердження Правил безпеки під час утилізації звичайних видів боєприпасів; наказ від 12.03.2007 № 1131/14398 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1131-07>

4. Інтерв'ю у професора кафедри космічної радіофізики Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Леонід Черногор/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://timeua.info/post/kharkov/samye-opasnye-posledstviya-chp-v-balaklee---ekologicheskie-07216.html>

Мішина Валерія Олегівна, студентка факультету оперативно-рятувальних сил, 4 курс, група ПГПБс-16-242,
Пономаренко Роман Володимирович, заступник начальника кафедри пожежної та рятувальної підготовки, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник
Національний університет цивільного захисту України, м. Харків

ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ПОВЕРХНЕВОГО ДЖЕРЕЛА ВОДОПОСТАЧАННЯ

Анотація. В статті проведено аналіз змін екологічного стану води басейну Дніпра та визначено можливі причини цього явища, а також можливі шляхи покращення його екологічного стану. Зміну екологічного стану води поверхневого джерела визначали шляхом проведення ретроспективного аналізу даних моніторингу та екологічної оцінки водних ресурсів України Державного агентства водних ресурсів України за період 2009-2018 рр., з урахуванням зміни вмісту нормованих показників. Ретроспективний аналіз було проведено за даними контролю забору води в межах Басейнового управління водними ресурсами Дніпра за даними 14 постів забору, з урахуванням вимог Державного стандарту України 4808:2007.

Ключові слова: басейн Дніпра, екологічний стан, антропогенне навантаження, оцінка якості, екологічне оздоровлення.

Mishina V.O., Ponomarenko R.V.
**DETERMINATION OF THE ENVIRONMENTAL STATE
OF THE WATER SUPPLY SOURCE**

Abstract. The article analyzes the changes in the ecological status of the water of the Dnieper basin and identifies the possible causes of this phenomenon, as well as possible ways to improve its ecological status. The change in the ecological status of surface water was determined by carrying out a retrospective analysis of the monitoring data and environmental assessment of the water resources of Ukraine by the State Water Resources Agency of Ukraine for the period 2009-2018, taking into account changes in the content of normalized indicators. The retrospective analysis was conducted according to the data of the water abstraction control within the framework of the Dnieper Basin Water Resources Management, according to 14 fence posts, taking into account the requirements of the State Standard of Ukraine 4808: 2007.

Keywords: Dnieper basin, ecological status, anthropogenic load, quality assessment, ecological improvement.

Актуальність. Однією з найбільш чутливих сфер для кожної людини є екологія. Вона безпосередньо впливає на наше здоров'я та якість життя.

В Україні майже 80% населення забезпечені питною водою з поверхневих джерел, зокрема, майже 75% – із Дніпра. Дніпро – третя за розміром річка Європи (після Волги і Дунаю). Дніпро є транскордонним водотоком: 20 % басейну річки розташовано на території Російської Федерації, 23 % – Республіки Білорусь та 57 % – України. Річка Дніпро є основною водною артерією України, її водні ресурси становлять понад 60% усіх водних ресурсів країни. Загальна площа басейну Дніпра – 504 тис. км², з них 286 тис. км² знаходиться у межах України у її найбільш розвиненій в економічному відношенні частині. Водами Дніпра живляться 80 % площ земель України через зрошувальні і обводнювальні системи [1].

Проблема оцінки якості води на сучасному етапі має важливе і першочергове значення та займає центральне місце у водоохоронній діяльності. Оскільки оцінка забруднення поверхневих вод дає можливість мати уявлення про характер та ступінь їх забрудненості, системний аналіз сучасного екологічного стану басейнів річок України та організації управління охороною і використанням водних ресурсів дає змогу окреслити коло найбільш актуальних проблем, які потребують розв'язання.

Є доцільним провести аналіз зміни екологічного стану поверхневих вод басейну річки Дніпро з використанням інтерпретованого методологічного підходу з врахуванням рекомендацій в існуючих методах та з

врахуванням наявних даних по постах забору проб, шляхом проведення їх ретроспективного аналізу.

Постановка завдання. Метою статті є проведення аналізу зміни екологічного стану води басейну річки Дніпро, встановлення можливих причин цього явища та можливих шляхів покращення його екологічного стану.

Основна частина. На сьогоднішній день оцінка якісних змін водних ресурсів виконується шляхом порівняння хімічного складу води на постах заборів проб вище і нижче за течією. Достовірність отриманих результатів має проводитись з врахуванням похибки визначення і осереднення концентрацій речовин, через доцільність врахування умови сезонної повторюваності формування хімічного складу води в річному циклі кожного року [3]. У зв'язку з цим порівняльний аналіз було проведено за середньорічними показниками.

Оцінка якості поверхневих вод необхідна у випадках, коли необхідно простежити тенденцію просторово-часової зміни стану вод під впливом природних і антропогенних процесів. Оцінку якості води в [3] пропонується проводити з врахуванням показників: БСК₅ і O₂, як обов'язкових, а інших за найбільшими відношеннями до ГДК зі списку: SO₄²⁻, Cl⁻, ХСК, NH₄⁺, NO₂⁻, NO₃⁻, PO₄³⁻, Fe загальний, Mn²⁺, Cu²⁺, Zn²⁺, Cr⁶⁺, Ni²⁺, Al³⁺, Pb²⁺, Hg²⁺, As³⁺, НП, СПАР. Виходячи з наявних даних [14], в статті визначення зміни якості води Дніпра проводили з врахуванням зміни вмісту нормованих показників: суми аніонів (NO₂⁻, NO₃⁻, SO₄²⁻, PO₄³⁻, Cl⁻), з перерахунком в молярну масу з метою нівелювання різниці між масою різного атомарного складу аніонів; розчиненого кисню у воді; біохімічного споживання кисню (БСК₅); фосфатів PO₄³⁻ нітритів, нітратів, а також амонію NH₄⁺.

Оцінку зміни складу води поверхневого джерела проводили шляхом ретроспективного аналізу даних моніторингу та екологічної оцінки водних ресурсів України Державного агентства водних ресурсів України [2] за період з січня 2009 року по січень 2018 року.

За результатами проведеного аналізу спостерігається зростання загального вмісту аніонів вздовж всієї течії р. Дніпро. І, незважаючи на те, що на трьох ділянках (між постами 3–4–5, 10–11) забезпечується незначне самоочищення, все ж після них знов спостерігається суттєве збільшення забруднення.

Іон NH₄⁺ нестійкий, він швидко окислюється до нітритів і нітратів. Підвищений вміст амонію свідчить, про анаеробні умови формування хімічного складу води, і про її незадовільну якість.

При проведенні аналізу була виявлена тенденція до зменшення вмісту фосфатів за від поста 1 до 14 поста у воді басейну Дніпра. Але при

цьому відмічається локальне їх збільшення особливо між 5-6 постами, а також 7-8, що може бути обумовлено впливом на них приток, а також між 12-13 постами. Значне зменшення вмісту фосфатів відмічається між 6-7 постами, а також 11-12.

І, незважаючи на те, що на п'яти ділянках (між постами 2–3, 5–7, 11-12, 13-14) забезпечується часткове самоочищення, все ж між іншими постами спостерігається суттєве збільшення забруднення.

Вмісту амонію (2017 рік) змінюється дещо відмінно від вмісту фосфат-іонів. З наведених даних спостерігається зміна вмісту амонію NH_4^+ вздовж всієї течії р. Дніпро. Так на ділянках між постами 2–3, 5–7, 10-13 забезпечується часткове самоочищення, все ж між п'яти іншими постами спостерігається суттєве збільшення забруднення.

Аналіз зміни значень відношення БСК_5 до концентрації розчиненого в воді кисню, показали що лише на 4 постах забору проб води спостерігається тенденція до покращення кисневого режиму води, на решті 10 постах його постійне погіршення, що вказує на втрату спроможності вод басейну Дніпра до самоочищення.

Висновки. Запропонований інтерпретований методологічний підхід до оцінки якості води поверхневого джерела дає змогу стверджувати, що водна екосистема річки Дніпро, як головної водної артерії України, знаходячись під постійним техногенним впливом, має тенденцію до постійного та стійкого погіршення її екологічного стану.

В подальшому є можливим використання запропонованого підходу для проведення аналізу зміни екологічного стану інших поверхневих джерел водопостачання.

Враховуючи результати проведеного аналізу, в подальшому зміна екологічного стану поверхневих вод басейну Дніпра в напрямку його покращення не може відбуватися без розробки та запровадження в дію надійної та ефективної моделі прогнозування його екологічного стану, а єдиним можливим шляхом вирішення проблеми погіршення екологічного стану Дніпра може бути створення дієвих важелів управління басейновою дирекцією.

Список використаних джерел

1. Третьяков О. В., Безсонний В. Л., Пономаренко Р. В., Бородич П. Ю. Підвищення ефективності прогнозування впливу техногенного забруднення на поверхневі водойми./ Проблеми надзвичайних ситуацій - 2019. - № 1(29). – с.61-78.
2. Карта Моніторингу та екологічної оцінки водних ресурсів України. Державне агентство водних ресурсів України. <http://monitoring.davr.gov.ua/EcoWaterMon/GDKMap/Index>
3. Підвищення екологічної безпеки питного водопостачання регіону в умовах забруднення поверхневого джерела [Текст] : дис. ... канд. техн. наук :

21.06.01 / Пономаренко Роман Володимирович ; Сум. держ. ун-т. - Суми, 2011. - 149 арк. : рис., табл.

4. Основи моделювання в ергономіці, екології і хімічній технології [Електронний ресурс] : монографія / С. М. Логвінков, Г. Д. Коваленко, О. Б. Скородумова [та ін.] ; за заг. ред. С. М. Логвінкова. - Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. - : іл. с. 134-137.

5. Bezsonnyi V., Tretyakov O., Khalmuradov B., Ponomarenko R. Examining the dynamics and modeling of oxygen regime of Chervonooskil water reservoir (Дослідження динаміки та моделювання кисневого режиму Червонооскільського водосховища). Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. 2017. № 5/10 (89). P. 32–38. <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/5546>

Насв Дмитро Сергійович, студент інституту прокуратури та кримінальної юстиції, 5 курс, група 01-19мз-02,

Ковжого Сергій Олексійович, доцент кафедри трудового права, кандидат хімічних наук, доцент

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ НА ДОНБАСІ

***Анотація.** Проаналізовані основні турботи та потреби в захисті цивільного населення лінії зіткнення на Донбасі. Показано важливість впровадження загальнодержавної політики всіх аспектів захисту, включно з механізмами запобігання шкоди і компенсації за неї. Запропоновані рекомендації щодо покращення відносин категорії «грумада - держава».*

***Ключові слова:** захист цивільного населення, збройне протистояння, артобстріли, боєприпаси, вибухонебезпечні предмети, розслідування і аналіз шкоди.*

Nayev D.S., Kovzhoga S.O.

PROTECTION OF CIVILIANS IN DONBAS

***Abstract.** The main concerns and needs to protect the civilian population of the contact line in Donbas are analyzed. The importance of implementing national policy on all aspects of protection, including prevention and compensation mechanisms. Recommendations on improving relations of the category "community-state" are proposed.*

***Keywords:** Protection of civilians, armed confrontation, artillery, ammunition, explosive objects, investigation and damage analysis.*

Актуальність. Постановка завдання. Під час війни звикаєш боятися навіть буденних речей, які більшість людей сприймають як само собою зрозуміле. Сьогодні на сході України дорога на роботу чи до школи, відпочинок надворі з сім'єю в неділю по обіді чи праця у власному саду, що колись належало до цілком невинних видів діяльності, тепер означає вибір між життям і смертю. Буденне життя в зоні конфлік-

Метеджи Д. Ю., Жернаков В. В. Роль трудового права у захисті прав людини	310
Metedzhi D. Y., Zhernakov V. V. The role of labor law in the protection of human rights	310
Муравйов В.О., Березуцька Н.Л. Аналіз небезпечних чинників військової діяльності	313
Muraviov V.O., Berezutska N.L. Analysis of dangerous factors of military activity	313
Мішина В.О., Пономаренко Р.В. Визначення екологічного стану поверхневого джерела водопостачання	317
Mishina V.O., Ponomarenko R.V. Determination of the environmental state of the water supply source	317
Наєв Д.С., Ковжого С.О. Захист цивільного населення на Донбасі	321
Nayev D.S., Kovzhoga S.O. Protection of civilians in Donbas	321
Наливайко В.В., Луценко О.Є. Працевлаштування людей з інвалідністю як конституційна гарантія	327
Nalyvaiko V.V., Lutsenko O.Ye. Employment of persons with disabilities as a constitutional guarantee	327
Нестеренко В.П., Гусєв А.М. Вплив добових біоритмів на працездатність студентів	330
Nesterenko V.P., Husiev A.N. The effect of daily biorhythms on students efficiency	330
Овчаренко В.С., Луценко О.Є. До загальної характеристики міжнародно-правових основ регулювання відносин у сфері праці	334
Ovcharenko V.S., Lutsenko O.Ye. To the general characteristics of international legal basis of regulation of relations in labor	334
Олійник М.О., Богатов О.І. Підвищення екологічної безпеки автомобільного транспорту	339
Oliynyk M.O., Bogatov O.I. Improving the environmental safety of road transport	339
Орлянська В.В., Самохвалова А.І. Вдосконалення екологічної освіти в технічних вищих навчальних закладах	345
Orlyanska V.V., Samokhvalova A.I. Environmental improvement in technical higher education institutions	345
Перегуда Є.М., Луценко О.Є. Щодо визначення поняття трудового договору в науці трудового права	348
Pereguda E.M., Lutsenko O.E. Regarding the definition of the concept of employment contract in the science of labor law	348
Перепелиця М.Б., Луценко О.Є. Негативні наслідки неоформлених трудових відносин	352
Perepelytsia M.B., Lutsenko O.Ye. Negative consequences of informal labour-management relations	352